

PELLERING, Jan, laarzenmaker (Brussel 22 oktober 1817 - Brussel 15 juni 1877).

Reeds vroeg was de autodidact Pellerling naast L. Jottrand, J. Kats, J. Labiaux actief in de republikeinse beweging en sprak hij op meetings, zowel te Brussel als te Gent. In 1845 stichtte hij met Labiaux en de Franstalige journalist Ad. Bartels de republikeinse vereniging Volksmaetschappy Agneessens, die weldra afdelingen kreeg te Ronse, Gent, Oudenaarde, Brugge en waar ook de nieuwe economische orde verdedigd werd die meer rechtvaardigheid in de verdeling van de rijkdommen onder de mensheid moest brengen. Een van de belangrijkste thema's was toen de stichting van de produktie-coöperatie, waarvan Pellerling een groot voorstander was. Zijn republikeinse ideeën brachten hem in 1848 reeds in preventieve hechtenis. Hij had zich als een der organisatoren van de hongermars op Brussel in 1846 reeds bijzonder in de kijker van de justitie gewerkt. In de door Marx gestichte Arbeiterverein en de Association démocratique (1847-'48) nam hij een actief aandeel. In augustus 1854 was hij medestichter van de eerste Belgische vrijzinnige vereniging L'Affranchissement, die als basis diende voor de resoluut sociaal-democratisch georganiseerde vereniging L'Association de la démocratie militante Le Peuple, een vereniging die hij wegens haar gemodereerd karakter in 1861 weer verliet om met N. Coulon de Cercle populaire te stichten. Hij werd lid van de Internationale Arbeidersvereniging, weigerde echter de initiale revolutionaire idee te verlaten om meer de weg van de evolutie op te gaan. Dit werd hem ingegeven door een in 1857 op electoraal terrein geleden nederlaag met zijn Kiezings Maetschappy der Werklieden, een tweetalige groepering. Van die tijd ongeveer af moet zijn beslist revolutionaire nei-

ging gegroeid zijn en heeft hij zich ontpopt als een duidelijk tegenstander van het algemeen stemrecht. Ofschoon hij uitstekend Nederlands sprak en niet zo goed Frans, was hij geen groot voorstander van de V.B., in de eerste plaats al niet wegens haar in zijn ogen al te literair karakter (iets wat hem b.v. scheidde van Emiel Moyson). Te zeer meende hij dat het Frans de universele taal van de nieuwe socialistische wereld zou worden en het Nederlands en de daarbij geheel aanleunende V.B. beschouwde hij als een klerikale vermomming om in de rijen der arbeiders verdeeldheid te brengen. Toen hij in 1875 toetrad tot de tweetalige vereniging De Arbeidskamer, was hij daar een spreker van de Vlaamse sectie. Maar kwesties van de V.B. roerde hij niet aan.

Pellering schijnt - volgens verscheidene getuigenissen van tijdgenoten - een meeslepend spreker te zijn geweest. Veel heeft hij niet gepubliceerd. Hij was in de eerste plaats een man van de daad.

WERKEN : Wellicht was hij medeopsteller van het door de Volksmaetschappij Agneessens gepubliceerde *Adres aen de verschillende klassen der maetschappij* (1843) en van het *Adres aen alle klassen der maetschappij* (1844); - *Wat men is en wat men worden kan* (1845; volledig gepubliceerd door J. Kuypers).

LITERATUUR : L. Bertrand, *Histoire de la Coopération en Belgique*, 2 dln. (1902-'03); - L. Bertrand, *Histoire de la Démocratie et du Socialisme en Belgique depuis 1830*, 2 dln. (1906-'07); - J. Kuypers, *Jan Pellering een vergeten redenaar en anarchist* (1962).

MICHEL OUKHOW